

PHÆDRI
AUG. LIBERTI

Fabularum Aesopiarum

LIB. V.

Ex dono Crst: Wasi editior

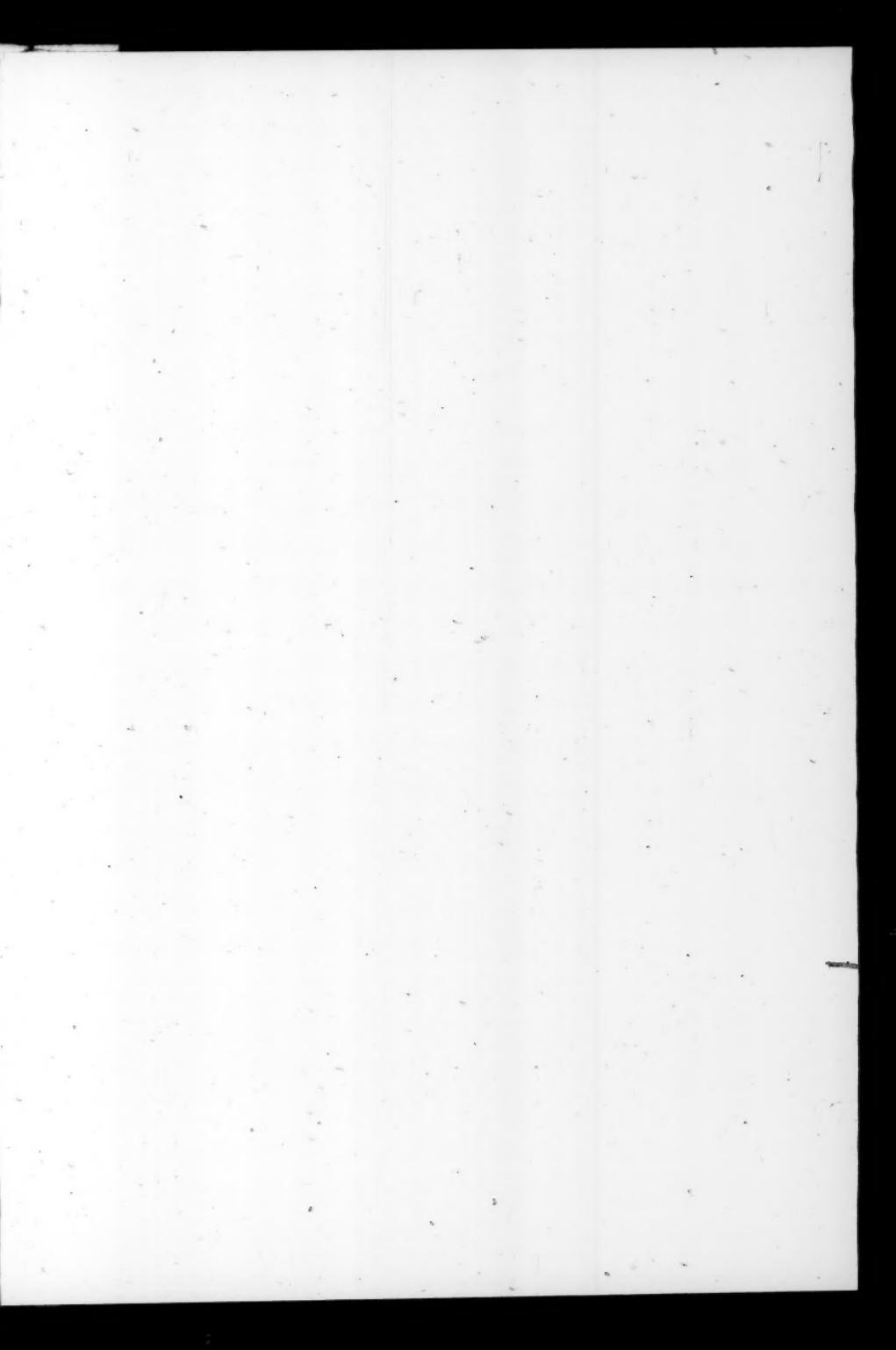
Editio apud Anglos prima.

Come H. 03.

LONDINI.
Excudebat A. M. Vidua. 1668.

9068

ANNALE
1701. LIBIV. 27. 1. 1701.

Lectori. S.

Maxime optandum erat ut praeclarâ Antiquitatis monumenta, integra in nostras manus pervenissent: libenter caruissent Viri eruditâ cù, quam, bonis Autoribus servatis, latireolam, hoc & proximè elapso seculo meruere complares, ad optima quaq; studia nati. Sed quando multa tempore interciderint, reliqua fere mutilata, aut plurimis mendis fæda, prisca eloquentia corpus vix impletant, par est, ut siqua adhuc veterum scripta lateant, colligenda curemus; ea verò que in manib; versantur, ut excusa velimus, quoad ejus fieri potest, emendatè (quod tamen diligentius quam ambitiosius faciendum censeo) saltet ut ne novis Typographia malè castigatae spbalmatis subinde subolescentibus Barbaram aut semidoctam etatem referramus. Hic ipse Phædrus, ut primùm à Pithæo in lucem datus est, omnium paullo humaniorum oculos in se convertit ita densis Ulceribus cooperitus, & situ ac squalore obitus. ut tamen ubiq; nativum candorem intermicantem ostentaret. Ibi quisq; miserit pro se certatim opem ferre: & ut fieri amat, dum licentiū corrigunt sèpiùs sa- no scalprum admoveere, bene coherentia asteriscis divellere, compositionem verborum, & interim versuum satis aptam, velut ineptâ lineamentorum transpositione dehonestare, etiam justis metri vulgati quidem & hujusmodi sermonibus maxime accommodari sed pañimigrati legib; abrogare:

que omnia mala semel ut tolleret, Phædrum multis interpolatoribus velut medicis eruptum, pristina, qualicunque forma reddidit anno superiori V. C. Johannes Laurenzii. Laudato exemplo: cùm Varias Lectiones calci operis subjeceret non inconditâ mole congestas, sed recentiorum iudiciis, aut suo ipsis examine accurate perpensas. Quæ igitur meæ sint partes? rogas, amice Lector. Istuc ibam. Dignus videtur hic fabulator qui pueritiae a primis unguibus tradatur in scholâ terendus. His igitur conveniebat librum dari, textu non formando, sed jam ante, quâm posset fieri, optimè constituto. Evidem pro meo captu florem emendationum delibavi; caute tamen ut spinas invidiae devitarem: Quid quod non nihil propriæ conjectura commiserim rariū ut decuit hominem aliorum temeritate commonitum, eundemq; Codicibus M. SS. constitutum.

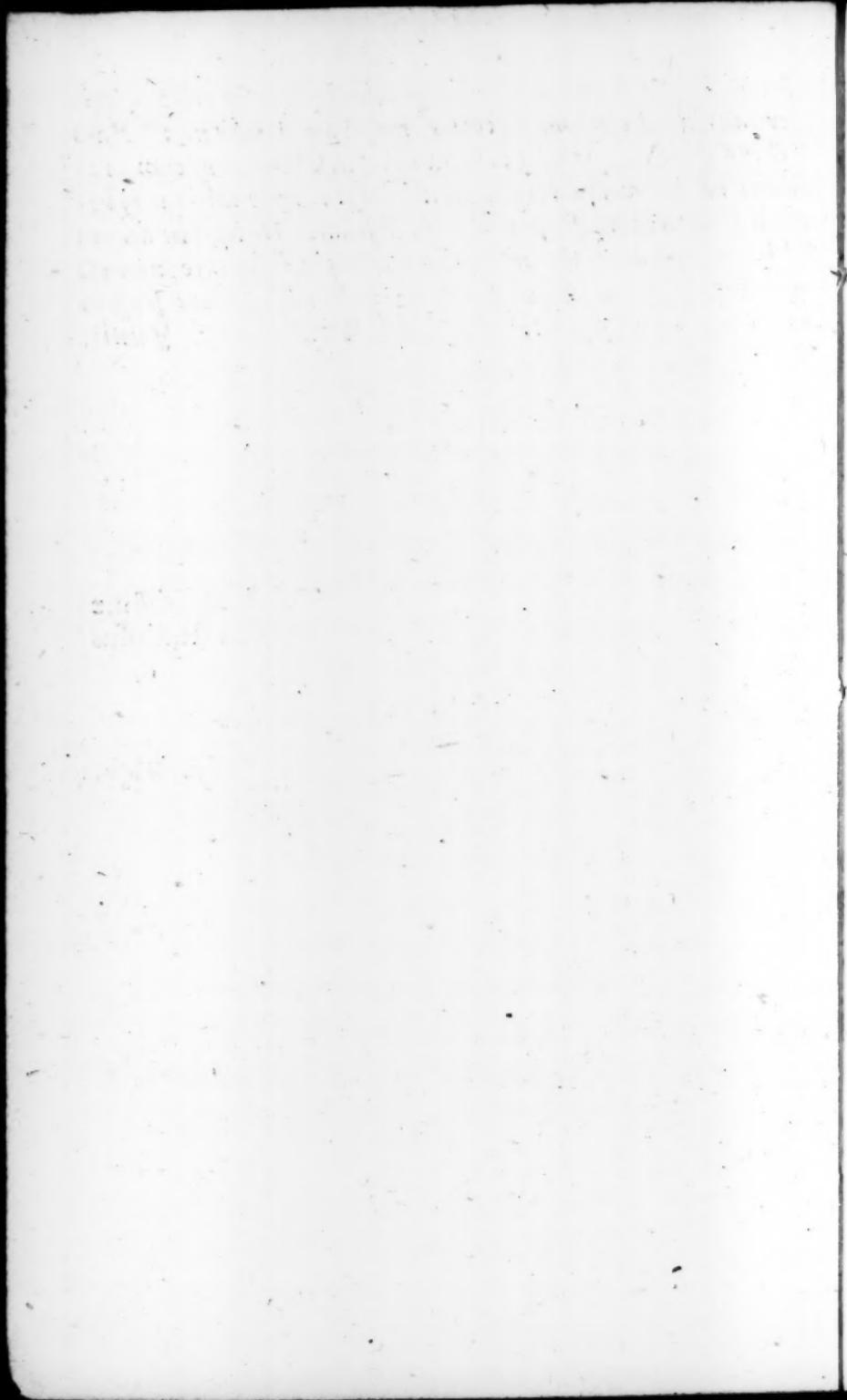
Quas sane in 5. Libros singulas alterasve ex conjecturâ emendationes ad extremum opusculum relegavi, ut, quod pueritiae prescribere expediebat, libero eruditorum Virorum iudicio explorandum proponerem.

Spero igitur tibi, quisquis es humaniorum, me hanc in edendo Phædro opellam approbaturum. Ibit porro, quod bene vertat tuâ cum gratia in Scholas Scriptor ex aula Cæsarum Augustii & Tiberii; Abseniis, credo, vel Poggii de Latini Sermonis elegantia nihil concessurus. Genus dicendi species, rectum est et simplex: Voces niveæ. in narrando verd (quod est solum & fundamentum Oratoris) quem mihi dabis autorem tam succinctum, tam varium? Tam lepidum inter docendum, vix est ut alibi requiras. Ut abunde mihi constet quod a viro docto & in primis eruditio acceperam, se pridem expertum nullas Æsopi Fabulas Latinè extare quæ uberioricum fructu pueritiae prælegi posse videantur. Ab Orthographiâ passim recepta ne digitum discessi. Id quoq; ut puerorum discentium commodis consuleretur. Si aliquis in reparvâ jaltantior M. SS. Codicum autoritas. rem opponat; Sciat me neq; nihil neq; omnia iis tribuere. Subsistit aliquid Scripturæ vocum quas hic reperis Nancta,

¶ Intellego: tamen Vulpis quoties legitur in recto (legitur autem sapissime) toties perperam scribitur: Nam Fab. 26.l.1. Vulpis ad cœnam dicitur Ciconiam cùm Trochæus in hoc versu locum non habeat, recte colligas ejusmodi scripturam esse mendi manifestam. De legibus autem ¶ licentiâ Senarii Carminis in præsentia disputatione non est animus. Quod si tibi studium nostrum arridere sensero propositi non pigebit. Dabam Tunbrigiæ, Junii. 23. 1668.

Tui, humanissime
Lector, studiosus

Chr. Wase.

PHÆDRI

*Augusti Casaris Liberti Fabularum Æsopiarum
Liber Primus.*

PROLOGUS

Æsopus auctor quam materiam repperit,
Hancce ego polivi, versibus Senariis;
Duplex libellis os est: quod risum movet,
Et quod prudentis vitam consilio monet.
Calumniari si quis autem voluerit,
Quod arbores loquantur, non tantum feret:
Fictis jocari nos meminerit fabulis.

Fabula I. Lupus & Agnus.

Ad rivum eundem Lupus & Agnus venerant;
Siti compulsi; superior stabat lupus;
Longeq; inferior Agnus: tum face improbab;
Latro incitatus jurgii causam intulit,
Cur, inquit, turbulentam mihi fecisti aquam
Istam bibenti? Laniger contrà, timens;
Quis possum, quæso, facere quod quereris, Lupo?
A te decurrit ad meos haustus liquor.
Repulsus ille veritatis viribus,
Ante hos sex menses, ait, maledixisti mihi.
Respondit Agnus, equidem natus non eram.
Pater, Hercule, tuus, inquit, maledixit mihi,
Atq; ita corruptum, lacerat injusta nece.

Hæc propter illos scripta est homines fabula,
Qui fictis causis innocentes opprimunt.

Fabula II.

Ranæ, Regem petierunt.

Athenæ cum florarent æquis legibus,
Procax libertas civitatem miscuit,
Frænūmq; solvit pristinum licentia :
Hinc conspiratis factionum partibus,
Arcem Tyrannus occupat Pisistratus:
Cuna tristem servitutem flerent Attici,
Non quia crudelis ille ; sed quoniam grave
Omnino insuetis onus, et cæpissent queri ;
Æsopus talem tum fabellam retulit.

Ranæ vagantes liberis paludibus,
Claimore magno Regem petiere à Jove,
Qui dissolutos mores vi compesceret :
Pater Deorum risit, atq; illis dedit
Parvum tigillum, missum quod subito vadis
Motu, sonoque, terruit pavidum genus.
Hoc mersum limo, cum jaceret diutius,
Forte una tacite profert e stagno caput,
Et, explorato Rege, cunctas evocat.
Illæ timore posito, certatim adnatant,
Lignumque supra turba petulans insilit :
Quod cùm inquinâssent omni contumeliâ,
Alium rogantes Regem, misere ad Jovem,
Inutilis quoniam esset, qui fuerat datus.
Tum misit illis Hydram, qui dente aspero
Corripere cæpit singulas: frustra necem
Fugitant inertes: vocem præcludit metus.
Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem,
Afflictis ut succurrat. Tunc contrà Deus;
Quia noluitis vestrum ferre, inquit, bonum,
Malum perferte : vos quoque ô cives, ait,
Hoc sustinet, majus ne veniat malum.

Fabu

Fabula III.
Graculus Superbus, & Pavo.

Ne gloriari libeat alienis bonis,
Suóq; potius habitu vitam degere,
Æsopus nobis hoc exemplum prodidit.

Tumens inani Graculus superbiā,
Pennas, Pavoni quæ deciderant, sustulit,
Seq; exornavit; deinde contemnens suos,
Immiscuit se Pavonum formoso gregi.
Illi impudenti pennis eripiunt avi
Fugántq; rostris. Male multatus Graculus,
Redire mœrens cæpit ad proprium genus:
A quo repulsus tristem sustinuit notam.
Tum quidam ex illis quos prius despexerat;
Contentus nostris si fuisses sedibus,
Et quod natura dederat, voluisses pati,
Nec illam expertus essem contumeliam,
Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.

Fabula IV.
Canis per fluvium carnem ferens.

Amittit meritò proprium, qui alienum adpetit.
Canis per flumen carnem dum ferret natans,
Lympharum in speculo vidit simulacrum suum,
Aliámq; prædam ab alio perferri putans,
Eripere voluit; verū decepta aviditas,
Et, quem tenebat ore, dimisit cibum,
Nec, quem petebat, adeo potuit attingere.

Fabula V.
Vacca, & Capella, Ovis, & Leo.

Nunquam est fidelis cum potente societas.
Testatur hæc fabella propositum meum.
Vacca, & capella, & patiens ovis injuriaz,
Socii fuere cum Leone in saltibus.

Hi cum cepissent cervum vasti corporis,
 Sic est locutus, partibus factis, Leo :
 Ego primam tollo, nominor quia Leo :
 Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi :
 Tum, quia plus valeo, me sequetur tertia :
 Malo adficietur, si quis quartam tetigerit.
 Sic totam prædam sola improbitas abstulit.

Fabula VI.
 Ranæ ad Solem.

Vicihi furis celebres vidit nuptias
 Æsopus, & continuo narrare incipit :
 Uxorem quondam Solem velle ducere,
 Clamorem Ranæ sustulere ad sidera.
 Convicio permotus, querit Jupiter
 Causam querelæ, quædam tum stagni incola
 Nunc, inquit, omnes unus exurit lacus,
 Cogitq; miseras aridâ sede emori :
 Quidnam futurum est si creârit liberos ?

Fabula VII.
 Vulpes, ad Personam Tragicam.

Personam Tragicam forte vulpes viderat,
 O quanta species, inquit, cerebrum non habet !
 Hoc illis dictum est quibus honorem, & gloriam
 Fortuna tribuit ; sensum communem abstulit.

Fabula VIII.
 Lupus, & Gruis.

Qui pretium meriti ab improbis desiderat,
 Bis peccat : primum quoniam indignos adjuvat ;
 Impunè abire, deinde quia jam non potest.
 Os devoratum fauce cum hæreret Lupi,
 Magno dolore victimæ caput singulos
 Illicere pretio, ut illud extraherent malum.
 Tandem persuasa est jurejurando Gruis,

Guléq;

Guléq; credens, colli longitudinem
Periculosa fecit medicinam Lupo ;
Pro quo quum factō flagitaret præmium,
Ingrata es, inquit, ore quæ nostro caput
Incolume abstuleris, & mercedem postulas.

Fabula IX.

Passer ad Loporem, consiliator.

Sibi non cavere & aliis consilium dare,
Stultum esse, paucis ostendamus versibus.

Oppressum ab Aquilâ fletus edentem graves,
Loporem objurgabat Passer : Ubi pernitas
Nota, inquit, illa est ? quid ita cessarunt pedes ?
Dum loquitur, ipsum Accipiter nec opinum rapit,
Questuq; vano clamitantem interficit.
Lepus semianimus, mortis in solatio :
Qui modò securus nostra irridebas mala,
Simili querelâ fata deploras tua.

Fabula X:

Lupus, & Vulpes, Judice Simio.

Quicunq; turpi fraude semel innotuit,
Etiam si verum dicit, amittit fidem:
Hoc attestatur brevis Æsopi fabula.

Lupus arguebat vulpem furti crimine :
Negabat illa se esse culpæ proximam.
Tunc iudex inter illos sedet Simius:
Uterq; causam cum perorasset suam,
Dixisse fertur Simius sententiam :
Tu non videris perdidisse quod petis,
Te credo surripuisse quod pulchrè negas.

Fabula XI.

Afinus & Leo, venantes.

Virtutis expers, verbis jactans gloriam,
Ignotos fallit ; notis est derisui.

Venari, Asello comite, cùm vellet Leo,
Contexit illum frutice, & admonuit simul,
Ut insuetâ voce terroreret feras;
Fugientes ipse ut exciperet. Hic auriculas
Clamore subito tollit, totis viribus,
Novóq; turbat bestias miraculo :
Quæ dum, paventes, exitus notos petunt,
Leonis adfiguntur horrendo impetu.
Qui postquam cæde fæsus est, Asinum evocat,
Jubétq; vocem premere : tunc ille insolens,
Qualis tibi videtur opera hæc vociis meæ ?
Insignis, inquit; sic, ut nisi nōsssem tuum
Animum, genùsque, simili fugissim metu.

Fabula XII.

Cervus ad fontem.

Laudatis utiliora quæ contempseris
Sæpe inveniri, hæc asserit narratio.

Ad fontem Cervus, cùm bibisset, restitit,
Et in liquore vidit effigiem suam:
Ibi dum ramosa, mirans, laudat cornua,
Crurúmq; nimiam tenuitatem vituperat,
Venantum subito vocibus conterritus,
Per campum fugere cœpit, et cursu leví
Caues elusit, sylva tum excepit ferum,
In qua retentis impeditus cornibus,
Lacerari cœpit morsibus seriis canum,
Tunc moriens vocem hanc edidisse dicitur:
O me infelicem ! qui nunc demum intelligo,
Ut illa mihi profuerint, quæ despexeram,
Et quæ laudâram quantum luctus habuerint.

Fabula XIII.

Vulpes, et Corvus

Qui se laudari gaudet verbis subdolis,
Serà dat pœnas turpes pœnitentiâ.

Cum

Cum de fenestrâ corvus raptum caseum
 Comesse vellet, celsâ residens arbore :
 Hunc vidi vulpes : dehinc sic occæpit loqui :
 O qui tuarum, Corve, pennarum est nitor !
 Quantum decoris corpore, & vultu geris ?
 Si vocem haberet, nulla prior ales foret.
 At ille stultus, dum vult vocem ostendere,
 Emisit ore caseum : quem celeriter
 Dolosa vulpes avidis rapuit dentibus.
 Tum demum ingemuit, cor vi deceptus stupor.
 Hac re probatur, quantum ingenium valet :
 Virtute & semper prævalet sapientia.

Fabula XIV.
 ex Sutore Medicus.

Malus cùm Sutor, inopiâ deperditus,
 Medicinam ignoto facere cæpisset loco,
 Et venditaret falso antidotum nomine,
 Verboſis acquisivit ſibi famam ſtrophis.
 Hic cùm jaceret morbo conſectus gravi,
 Rex urbis, ejus experiundi gratia,
 Scyphum popofcit : fuſa dein ſimulans aqua,
 Antidoto miſcere illius ſe toxicum,
 Hoc bibere jufſit iſpum, poſito præmio.
 Timore mortis, ille tum confeſſus eſt,
 Non artis ullâ medicum ſe prudentiâ
 Verūm ſtupore vulgi factum nobilem.
 Rex, advocatione concione, hæc addidit:
 Quantæ putatis eſſe vos dementiae,
 Qui capita veftra non dubitatis credere,
 Cui calceandos nemo commiſit pedes ?
 Hoc pertinere verè ad illos dixerim,
 Quorum ſtultiæ quæſitus impudentia eſt.

Fabula XV.
Asinus ad Senem Pastorem.

In Principatu commutando sæpius,
Nil præter Domini nomen mutant pauperes;
Id esse verum parva hæc fabella indicat.

Asellum in prato timidus pascebat senex:
Is hostium clamore subito territus,
Suadebat asino fugere, ne posset capi.
At ille lentus, quæso, Num binas mihi
Clitellas impositurum victorem putas?
Senex negavit: ergo quid refert meā
Cui serviam, clitellas dum portem meas?

Fabula XVI.
Ovis, Cervus, & Lopus.

Fraudator nomen cùm dat sponsore improbo,
Non rem expedire, sed mala fidere expedit.

Ovem rogavit Cervus modium tritici,
Lupo sponsore: at illa, præmetuens dolum:
Rapere atq; abire semper assuevit Lopus;
Tu de conspectu fugere veloci impetu;
Ubi vos requiram cùm dies ad venerit?

Fabula XVII.
Ovis, Canis, & Lopus.

Solent mendaces luere pœnas maleficii.

Calumniator ab Ove cùm peteret Canis
Quem commodissime panem se contenderet.
Lopus citatus testis, non unum modum
Deberi dixit, verum affirmavit decem.
Ovis damnata falso testimonio,
Quod non debebat, solvit, post paucos dies
Bidens jacentem in foveâ conspexit Lupum:
Hæc, inquit, merces fraudis à Superis datur,

Fabula XVIII.
Mulier Parturiens.

Nemo libenter recolit, qui læsit locum.

Instante partu, mulier, peractis mensibus
Humo jacebat, flebiles gemitus ciens.
Wir est hortatus, corpus lecto reciperet
Onus naturæ melius quo deponeret.
Minime, inquit, illo posse confido loco
Malum finiri, quo conceptum est initio.

Fabula XIX.
Canis Parturiens.

Habent insidias hominis blanditiæ mali,
Quas ut vitemus, versus subjecti monent.

Canis parturiens cùm rogasset alteram,
Ut sœtum in ejus tugurio deponeret,
Facilè impetravit ; dein reposcenti locuna
Preces admovit ; tempus exorans breve,
Dum firmiores posset catulos ducere.
Hoc quoq; consumpto flagitare validius
Cubile cœpit. Si mihi, & turbæ meæ
Par, inquit, esse potueris, cedam loco.

Fabula XX.
Canes Famelici.

Stultum consilium non modò effectu caret,
Sed ad perniciem quoq; mortales devocat.

Corium depresso in fluvio viderunt canes :
Id ut comedisse extractum possent facilius,
Aquam cœpere ebibere ; sed rupti priùs
Periere, quād quod petierant, contingerent :

Fabula XXI.

Leo Senex, Aper, Taurus, & Asinus.

Quicunq; amisit dignitatem pristinam,
 Ignavis etiam jocus est, in casu gravi.
 Defectus annis, & desertus viribus
 Leo cum jaceret, spiritum extremum trahens,
 Aper fulmineis ad eum venit dentibus,
 Et vindicavit iectu veterem injuriam.
 Infestis Taurus mox confôdit cornibus
 Hostile corpus; Asinus ut vidit ferum
 Impunè lædi, calcibus frontem extudit.
 At ille expirans, Fortes indignè tuli
 Mihi insultare; te, naturæ dedecus
 Quod ferre certe cogor, bis videor mori.

Fabula XXII.

Mustela, & Homo.

Mustela ab homine prensa, cùm instantem necem
 Effugere vellet, Quæso, inquit, parce mi
 Quæ tibi molestis muribus purgo domum;
 Respondit ille, Faceres si causâ meâ
 Gratum esset, & dedissem veniam supplici:
 Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,
 Quæ sunt rosuri, simul & ipsos devores,
 Noli imputare vanum beneficium mihi:
 Atq; ita locutus, improbam leto dedit.
 Hoc, in se dictum debent illi agnoscere,
 Quorum privata servit utilitas sibi,
 Et meritum inane jactant imprudentibus.

Fabula XXIII.

Canis Fidelis.

Repente liberalis, stultis gratus est;
 Verum peritis irritos tendit dolos.

Nocturnus cùm Fur panem misisset cani,
 Objēto tentans an cibo posset capi :
 Heus, inquit, linguam vis meam præcludere,
 Ne latrem pro re Domini : multum falleris.
 Namq; ista subita me jubet benignitas,
 Vigilare, facias ne meâ culpâ lucrum.

Fabula XXIV.

Rana Rupta, & Bos.

Inops, potentem dum vult imitari, perit.
 In prato quodam Rana conspexit Bovem,
 Et tacta invidiâ tantæ magnitudinis,
 Rugosam inflavit pellem: tum natos suo
 Interrogavit, an Bove esset latior ?
 Illi negârunt. Rursum intendit cutem
 Majore nisu: & simili quæsivit modo
 Quis major esset; illi dixerunt, Bovem.
 Novissimè indignata, dum vult validius
 Inflare sese, rupto jacuit corpore.

Fabula XXV.

Canis & Crocodillus.

Consilia qui dant prava cautis hominibus,
 Et perdunt operam, & deridentur turpiter.
 Canes, currentes bibere in Nilo flumine,
 A Crocodilis ne rapiantur, traditum est.
 Igitur ut currens bibere coepisset Canis,
 Sic Crocodilus: quamlibet lambe otio,
 Accede, pota leniter; noli dolos,
 Inquit, vereri. At ille: Facerem mehercules;
 Nisi esse scirem carnis te cupidum meæ.

Fabula XXVI.

Vulpes & Ciconia.

Nulli nocendum: si quis verò læserit ;
 Multandum simili jure, fabella admonet.

Vulpes ad cœnam dicitur Ciconiam
 Prior invitâsse, & ei liquidam in patinâ *brevi*
 Posuisse sorbitonem, quam nullo modo
 Gustare esuriens potuerit Ciconia.
 Quæ vulpem cùm revocâisset, intrito cibo,
 Plenam lagenam posuit; huic rostrum inferens
 Satiatur ipsa; & torquet convivam fame.
 Quæ cùm lagenæ collum frustra lamberet;
 Peregrinam sic locutam volucrem accepimus;
 Sua quisq; exempla debet æquo animo pati.

Fabula XXVII.

Canis, & Thesaurus, & Vulturius.

Hæc res, avaris esse conveniens potest,
 Et qui, humiles nati, dici locupletes student.

Humana effodiens ossa, Thesaurum Canis
 Invénit: &, violavit quia manes Deos,
 Injecta est illi divitiarum cupiditas,
 Pœnas ut sanctæ religioni penderet.
 Itaq; aurum dum custodit, oblitus cibi,
 Fame est consumptus: quem stans Vulturius super
 Fertur locutus: O Canis, meritò jaces,
 Qui concupisti subito regales opes,
 Trivio conceptus, & educatus stercore.

Fabula XXVIII.

Vulpes, & Aquila.

Quamvis sublimes, debent humiles metuere;
 Vindiæta docili quia patet solertia.

Vulpinos catulos Aquila quondam sustulit,
 Nidóq; posuit pullis, escam ut carperent.
 Hanc persecuta mater, orare incipit,
 Ne tantum miseræ luctum importaret sibi,
 Contempsit illa, tuta quippe ipso loco.
 Vulpes ab arâ rapuit ardentem facem,

Totamq; flammis arborem circumdedit,
Hosti dolorem damno miscens sanguinis.
Aquila, ut periclo mortis eriperet suos,
Incolumes natos supplex vulpi tradidit.

Fabula XXIX.

Asinus irridens **A**prum.

Plerunq; stulti, risum dum captant levem,
Gravi distringunt alios contumeliam,
Et sibi nocivum concitant periculum.

Asellus, Apro cum fuisset obvius,
Salve, inquit, frater. Ille indignans repudiat
Officium, & quærit, cur sic mentiri velit.
Asinus demissis pedibus; Si similem negas,
Tibi me esse, certe simile est hoc rostro tuo.
Aper cum vellet facere generosum impetum,
Repressit iram; &, Facilis vindicta est mihi,
Sed inquinari nolo ignavo sanguine.

Fabula. XXX:

Ranæ metuentes Taurorum prælia.

Humiles laborant, ubi potentes diffident.

Rana in palude pugnam Taurorum intuens,
Heu quanta nobis instat pernicies ! ait.
Interrogata ab aliâ cur hoc diceret,
De principatu cum illi certarent gregis,
Longeque ab illis degerent vitam Boves.
Ratio esto separ, ait, ac diversum genus,
Expulsus regno nemoris qui profugerit,
Paludis in secreta veniet latibula,
Et proculatas obteret duro pede;
Caput ita ad nostrum furor illorum pertinet.

Fabula. XXXI.
Milvius, & Columbæ.

Qui se committit homini tutandum improbo,
Auxilia dum requirit, exitium invenit.

Columbæ, s^epe cūm fugissent Milvium,
 Et celeritate pennæ vitāsſent necem,
 Consilium raptor vertit in fallaciam,
 Et genus inerme tali decepit dolo :
 Quare sollicitum potiūs ævum ducitis,
 Quām regem me creatis, i^cto fædere,
 Qui vos ab omni tutas præstem inquirā ?
 Illæ c^{red}entes tradunt fēse Milvio ;
 Qui regnum adeptus cœpit vesci singulas,
 Et exercere imperium fævis unguibus.
 Tunc de reliquis una : Meritò plectimur.

L I B. II.

LIBER. II.

AVCTOR.

Prologus.

Exemplis continetur Æsopi genus,
 Nec aliud quicquam per fabellas quæritur
 Quam corrigatur error ut mortalium
 Acutq; sese diligens industria.
 Quicunq; fuerit ergo narrandi locus,
 Dum capiat aurem, & servet propositum suum,
 Re commendatur non auctoris nomine.
 Evidem omni curâ morem servabo Senis:
 Sed si libuerit aliquid interponere
 Dictorum, sensus ut delebet varietas;
 Bonas in partes, Lector, accipias velim.
 Ita, si rependet illi brevitas gratiam,
 Cujus verbosa ne sit commentatio.

Fabula I.

Juvencus, Leo, & Prædator.

Attende cur negare cupidis debeas,
 Modestis etiam offerre quod non petierint.

Super Juvencum stabat dejectum Leo:
 Prædator intervénit partem postulans:
 Darem, inquit, nisi soleres per te sumere;
 Et improbum rejicit. Forte innoxius
 Viator est deductus in eundem locum,
 Feróq; viso rettulit retro pèdem.
 Cui placidus ille, Non est quod timeas, ait;
 Et, quæ debetur pars tuæ modestiæ,
 Audacter tolle; tunc diviso tergore,
 Silvas petivit, Domini ut accessum daret.

Exemplum egregium prorsus & laudabile !
Verum, est aviditas dives, & pauper pudor.

Fabula II.

Anus diligens Juvenem, item Puella.

A fœminis utcunq; spoliari viros
Ament, amentur, nempe exemplis discimus.
Ætatis mediæ cuidam mulier non rudis
Tegebat annos celans elegantiâ.
Animosq; ejusdem pulcra juvenis ceperat
Ambæ videri dum volunt illi pares.
Capillos homini legere cœpere invicem.
Qui se putarat pingi cura mulierum,
Calvus repente factus est. Nam funditus
Canos puella, nigros anus evellerat.

Fabula III.

Æsopus ad quendam de successu improborum.
Laceratus quidam morsu vehementis canis,
Tinctum crux panem immisit malefico,
Audierat esse quod remedium vulneris.
Tunc sic Æsopus : Noli coram pluribus
Hoc facere canibus, ne nos vivos devorent,
Cum scierint esse tale culpæ præmium.
Successus improborum plures allicit.

Fabula IV.

Aquila, Feles, & Aper.

Aquila in sublimi quercu nidum fecerat :
Feles, cavernam nocta; in media pepererat:
Sus, nemoris cultrix, fœtum ad imam posuerat.
Tum fortuitum feles contubernium
Fraude & scelestâ sic evertit malitia.
Ad nidum scandit volucris : Perricies, ait,
Tibi paratur, forsan & miseræ mihi.
Nam fodere terram quod vides quotidie

A prum insidiosum, quercum vult evertere,
 Ut nostram in plano facile progeniem opprimat:
 Terrore effuso & perturbatis sensibus
 Derepit ad cubile setosæ suis;
 Magno, inquit, in periclo sunt nati tui:
 Nam simul exieris pastum cum tenero grege,
 Aquila est parata rapere porcellos tibi.
 Hunc quoq; timore postquam complevit locum,
 Dolosa toto condidit sese cavo.
 Inde evagata noctu suspenso pede,
 Ubi escâ se replevit & prolem suam,
 Pavorem simulans prospicit toto die.
 Ruinam metuens Aquila ramis desidet:
 Aper rapinam vitans non prodit foras.
 Quid multa? inediâ sunt consumpti cum suis,
 Felisq; catulis largam præbuerunt dapem.
 Quantum homo bilinguis sæpe concinnet mali;
 Documentum habere stulta credulitas potest.

Fabula V.

Tib. Cæsar ad Atriensem.

Est Ardelionum quædam Romæ natio
 Trepidè concursans, occupata in otio,
 Gratia anhelans, multa agendo nihil agens,
 Sibi molesta & aliis odiofissima.
 Hunc emendare, si tamen possum, volo
 Verâ fabelliæ: est operæ pretium attendere.
 Cæsar Tiberius cùm petens Neapolim
 In Miseneensem villam venisset suam;
 Quæ monte summo posita Luculli manu
 Prospectat Siculum, & prospicit Tuscum mare:
 Ex alticinctis unus Atriensibus,
 Cui tunica ab humeris linteo Pelusio
 Erat destricta, cirris dependentibus:
 Perambulante lœta domino viridia
 Alveolo cœpit linteo conspargere

Humum æstuantem, jactans officium comes.
 Sed deridetur. Inde notis flexibus
 Præcurrit illum in Xystum, sedans pulverem.
 Agnoscit hominem Cæsar remq; intelligit.
 Id ut putavit esse nescio quid boni :
Heus, inquit Dominus. ille vero adsilit
 Donationis alacer certæ gaudio.
 Tum sic locuta est tanti majestas Ducas,
Non multum egisti, & opera nequicquam perit;
Multo majoris alapæ mecum vœneunt.

Fabula VI.
 Aquila & Cornix.

Contra potentes nemo est munitus satis.
 Si vero accessit consiliator maleficus,
 Vis & nequitia quicquid oppugnant, ruit,

Aquila in sublime sustulit testudinem:
 Quæ cùm abdidisset cornéâ corpus domo,
 Nec ullo pacto lædi posset condita,
 Venit per auras Cornix, & propter volans:
 Opimam sanè prædam rapuisti unguibus,
 Sed nisi monstrâro quid sit faciundum tibi,
 Gravi nequicquam te lassabis pondere.
 Promissâ parte, suadet ut scopulum super
 Altis ab astris duram illidat corticem,
 Quâ comminutâ facilè vescatur cibo.
 Inducta verbiš Aquila monitis parnit,
 Simul & magistræ large divisit dapem.

Sic tuta quæ naturæ fuerat munere
 Impar duabus occidit tristi nece.

Fabula VJI.
 Muli duo & vectores.

Muli gravati sarcinis ibant duo :
 Unus ferebat fiscos cum pecuniâ ;

Alter tumentes multo faccos hordeo.
 Ille onere dives, celsa cervice eminens ,
 Clarumq; collo jactans tintinnabulum,
 Comes quieto sequitur & placido gradu.
 Subito latrones ex insidiis advolant,
 Interq; cædem ferro Mulum tonisitant
 Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.
 Spoliatus igitur casus cum fleret suos;
 Evidem, inquit alter, me contemptum gaudeo
 Nam nil amisi, nec sum læsus vulnere.
 Hoc arguento tuta est hominum tenuitas,
 Magnæ periclo sunt opes obnoxiae.

Fabula VIII.
 Cervus ad Boves.

Cervus nemorosis excitatus latibulis,
 Ut venatorum fugeret instantem necem,
 Cæco timore proximam villam petit,
 Et opportuno se bovili condidit.
 Hic bos latenti : Quidnam voluisti tibi,
 Infelix, ultrò qui ad necem cucurreris,
 Hominumq; tecto spiritum commiseris ?
 At ille supplex : Vos modò, inquit, parcite;
 Occasione rursus erumpam datâ.
 Spatium diei noctis excipiunt vices ;
 Frondem bubulcus adfert ; nec ideo videt.
 Eunt subinde & redeunt omnes rustici ;
 Nemo animadvertisit. transit etiam villicus;
 Nec ille quicquam sentit. tum gaudens ferus
 Bobus quietis agere cœpit gratias,
 Hospitium adverso quod præstiterint tempore.
 Respondit unus: Salvum te cupimus quidem;
 Sed ille qui oculos centum habet si venerit,
 Magno in periclo vita vertetur tua.
 Hæc inter, ipse Dominus a cœnâ redit :
 Et quia corruptos viderat nuper boves,

Accedi

Aocedit ad præsepe: Cūr frondis parum est ?
 Stramenta desunt ? tollere hæc aranea,
 Quantum est laboris? dum scrutatur singula,
 Cervi quoq; alta est conspicatus cornua,
 Quem convocatā jubet occidi familia,
 Prædámq; tollit. Hæc significat fabula,
 Dominum videre plurimum in rebus suis.

Auctor.

Æsopo ingentem statuam posuere Attici
 Servumq; collocarunt æterna in basi ;
 Patere honoris scirent ut cuncti viam,
 Nec generi tribui, sed virtuti gloriam.

* * *

Quoniam occuparat alter ne primus forem
 Ne solus esset, studui, quod superfuit.
 Nec hæc invidia, verum est æmulatio.
 Quod si labori faverit Latium meo,
 Plures habebit quos opponat Græciæ.
 Si livor obtrectare curam voluerit,
 Non tamen eripiet laudis conscientiam.
 Si nostrum studium ad aures pervenit tuas,
 Et arte fictas animus sentit fabulas,
 Omnem querelam submovet felicitas ;
 Sin autem ab illis doctus occurrit labor,
 Sinistra quos in lucem natura extulit,
 Nec quicquam possunt nisi meliores carpere,
 Fatale exitium corde durato seram,
 Donec fortunam criminis pudeat sui.

LIBR. III.

Phædrus ad Eutychum.

DHædri libellos legere si desideras,
 Vaces oportet, Eutychè, à negotiis,
 Ut liber animus sentiat vim carminis.
 Verùm, inquis, tanti non est ingenium tuum,
 Momentum ut horæ pereat officii mei.
 Non ergo causa est manibus id tangi tuis
 Quod occupatis auribus non convenit.
 Fortasse dices: aliquæ venient feriæ
 Quæ me soluto pectore ad studium vocent.
 Legésne, quæfo, potius viles nærias
 Impendas curam quàm rei domesticæ,
 Reddas amicis tempora, uxori vaces,
 Animum relaxes, otium des corpori,
 Ut ad suetam fortius præstes vicem?
 Mutandum tibi propositum est, & vitæ genus,
 Intrare si misarum limen cogitas.
 Ego, quem Pierio mater enixa est jugo,
 In quo Tonanti sancta Mnemosyne Jovi
 Fecunda novies Artium peperit chòrum,
 Quamvis in ipsi natus sim penè scholi,
 Curamq; Habendi penitus corde eraferim,
 Et laude invitâ in hanc vitam incubuerim,
 Fastidiosè tamen in Cœtum recipior.
 Quid credis illi accidere qui magnas opes
 Exaggerare querit omni vigiliâ,
 Docto labore dulce præponens lucrum?
 Sed jam quæcumque fuerit (ut dixit Sinon
 Ad regem cùm Dardaniæ perductus foret)

Librum exarabo tertium Æsopi stylo.
 Honori & meritis dedicans illum tuis :
 Quem si leges, lætabor : sin autem minus
 Habebunt certè quo se oblectent posteri.
 Nunc Fabularum cur sit inventum genus,
 Brevi docebo. Servitus obnoxia
 Quia, quæ volebat, non audebat dicere,
 Affectus proprios in fabellas transtulit,
 Calumniāmq; fictis elusit jocis.
 Ego illius porrò semitā feci viam,
 Et cogitavi plura quām reliquerat,
 In calamitatem deligens quādam meam.
 Quod si accusator alius Sejano foret,
 Si testis alius, index alius denique
 Dignum faterer esse me tantis malis,
 Nec his dolorem delinirem remediis.
 Suspitione si quis errabit suā,
 Et rapiet ad se quod erat commune omnium,
 Stulte nudabit animi conscientiam.
 Huic excusatum me velim nihilominus.
 Neq; enim notare singulos mens est mihi,
 Verūm ipsam vitam & mores hominum ostendere.
 Rem me professum dicet fors aliquis gravem :
 Si Phryx Æsopus potuit, Anacharsis Scytha
 Æternam famam condere ingenio suo :
 Ego literatæ qui sum propior Græciæ
 Cur somno inerti deseram patriæ decus ?
 Threissa cùm gens numeret auctores suos,
 Linōq; Apollo sit parens, Musa Orpheo
 Qui saxa cantu movit, & domuit feras,
 Erebiq; tenuit impetus dulci morā.
 Ergo hinc abesto Iivor, ne frustra gemas
 Quoniam mihi solemnis debetur gloria.
 Induxi te ad legendum : sincerum mihi
 Candore noto reddas judicium peço.

Fabula I.

Anus ad epotam amphoram.

Anus jacere vidit epotam amphoram,
 Adhuc Falernâ fece & testâ nobili
 Odorem quæ jucundum latè spargeret :
 Hunc postquam totis avida traxit naribus :
 O suavis anima, qualem te dicam bonam
 Antehac fuisse, tales cùm sint reliquæ ?
 Hoc quod pertineat dicet qui me noverit.

Fabula II.

Panthera & Pastores.

Solet à despectis par referri gratia.

Panthera imprudens olim infoveam decidit.
 Videre agrestes : alii fustes congerunt,
 Alii onerant saxis : quidam contrâ miseriti,
 Perituræ quippe, quamvis nemo læderet,
 Misere panem ut sustineret spiritum.
 Nox infecuta est, abeunt securi domum,
 Quasi inventuri mortuam postridie.
 At illa, vires ut refecit languidas,
 Veloci saltu foveâ sese liberat
 Et in cubili concito properat gradu.
 Paucis diebus interpositis, provolat,
 Pecus trucidat, ipsos pastores necat,
 Et cuncta vastans sœvit irato impetu.
 Tum sibi timentes, qui feræ pepercérant,
 Damnum haud recusant, tantum pro vitâ rogant.
 At illa, Memini qui me saxo petierint,
 Quis panem dederit : Vos timere absistite,
 Illis revertor hostis qui me læserant.

Fabula III.
Æsopus & Rusticus.

Usu peritus hariolo velocior
Vulgò esse fertur : causa sed non dicitur,
Notescet quæ nunc primū fabellā mēs.
Habenti cuidam pecora pepererunt oves
Agnos humano capite. monstro exterritus
Ad consulendos currit mārens hariolos.
Hic, pertinere ad Domini respondit caput,
Et avertendum victimā periculum:
Ille autem affirmat conjugem esse adulteram,
Et insitivos significari liberos,
Sed expiari posse majori hostiā.
Quid multa? variis dissident sententiis,
Hominisq; curam cura majore aggravant.
Æsopus ibi stans, naris emunctæ Senex,
Natura nunquam verba cui potuit dare :
Si procurare vis ostentum, Rustice,
Uxores, inquit, da tuis pastoribus.

Fabula IV.
Lanius & Simius.

Pendere ad Lanium quidam vidit simium
Inter reliquas merces atq; obsonia :
Quæsivit quidnam saperet. tum Lanius jocans
Quale, inquit, caput est, talis præstatur sapor.
Ridiculè magis hoc dictum quām verè æstimo,
Quando & formosos sāpe invēni pessimos,
Et turpi facie multos cognovi optimos.

Fabula V.
Æsopus & Petulans.

Successus ad perniciē multos devocat.
Æsopo quidam petulans lapidem impegerat.

Tanto

Tanto, inquit, melior. Iassem deinde illi dedit:
 Sic prosecutus, Plus non habeo mehercule :
 Sed unde accipere possis monstrabo tibi.
 Venit ecce dives & potens : huic similiter
 Impinge lapidem, & dignum accipies præmium.
 Persuasus ille, fecit quod monitus fuit.
 Sed spes fecellit impudentem audaciam,
 Comprehensus namq; poenas persolvit cruce.

Fabula VI.

Musca & Mula,

Musca in temone sedit & Mulam increpans
 Quam tarda es, inquit : non vis citius progredi ?
 Vide ne dolone collum compungam tibi.
 Respondit illa : Verbis non moveor tuis,
 Sed istum timeo sella qui prima fedens
 Jugum flagello temperat lento meum,
 Et lora frænis continet spumantibus.
 Quapropter, aufer frivolam insolentiam :
 Nam ubi tricandum est, & ubi currendum est, scio.
 Hac derideri fabula meritò potest
 Qui sine virtute vanas exercet minas.

Fabula VII.

Lupus ad Canem.

Quam dulcis sit libertas breviter proloquar.
 Cani perpasto macie confectus Lupus
 Forte occurrit : salutantes dein invicem
 Ut restiterunt : Unde sic, quæso, nites ?
 Aut quo cibo fecisti tantum corporis ?
 Ego qui sum longè fortior, pereo fame.
 Canis simpliciter : Eadem est conditio tibi,
 Præstare Domino si par officium potes.
 Quod ? inquit ille. Custos ut sis liminis,
 A furibus tuearis & noctu domum.
 Ego verò sum paratus ; nunc patior nives

Im.

Imbresq; in silvis asperam vitam trahens.
Quanto est facilius mihi sub tecto vivere
Et otiosum largo satiari cibo ?
Veni ergo mecum. dum procedunt, aspicit
Lupus a catenâ collum detritum **C**anis.
Unde hoc, amice ? nihil est. die, quæso, tamen;
Quia videor acer, alligant me interdiu,
Luce ut quiescam, & vigilem nox cùm venerit.
Crepusculo solutus, quâ visum est, vagor,
Adfertur ultrò panis, de mensâ sua
Dat ossa **D**ominus, frusta jactat familia,
Et quod fastidit quisq; pulmentarium.
Sic sine labore venter impletur meus.
Age, si coire est animus, est licentia.
Non planè est, inquit. **F**ruere quæ laudas, **C**anis :
Regnare nolo, liber ut non sim mihi.

Fabula **VIII.**
Soror ad Fratrem.

Präcepto monitus sæpe te considera.
Habebat quidam **f**iliam turpissimam,
Idémq; insigni & pulcra facie filium
Hi speculum in cathedra matris ut positum fuit.
Pueriliter ludentes forte inspexerant.
Hic se formosum jactat, illa irascitur,
Nec gloriantis sustinet fratris jocos,
Accipiens (quid enim ?) cuncta in contumeliam.
Ergo ad patrem decurrit læsura in vicem,
Magnaq; invidia criminatur filium,
Vir natus quod rem fœminarum tetigerit.
Amplexus ille utrumque, & carpens oscula,
Dulcémq; in ambos caritatem partiens,
Quotidie, inquit, speculo vos uti volo,
Tu formam ne corrumpas nequitiaæ malis :
Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.

Fabula IX.
Socrates de Amicis.

Vulgare amici nomen, sed rata est fides.
Cum parvas ædes sibi fundasset Socrates
(Cujus non fugio mortem, si famam assequor;
Et cedo invidiæ, dummodo abolvat cinis)
E populo sic nescio quis, ut fieri solet.
Quæso, tam angustam talis Vir ponis domum?
Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam.

Fabula X.
Poeta de Credere & non Credere.

Periculoseum est, Credere, & non Credere.
Utriusq; exemplum breviter exponam rei.
Hippolytus obiit, quia noverat creditum est.
Cassandra quia non creditum, ruvit Ilium.
Ergo exploranda est veritas multum prius.
Quam stulta pravè judicet sententia,
Sed fabulosa ne vetustate elevem,
Narrabo tibi memoriâ quod factum est meâ.

Maritus quidam cum diligenter conjugem,
Togamq; puram jam pararet filio,
Seductus in secretum à liberto suo
Sperante hæredem se fecisse proximum,
Qui dum de puerò multa mentitus foret,
Et plura de flagitiis castæ mulieris,
Adjecit id, quod sentiebat maximè
Dolitum amanti, ventitare adulterum,
Stuprōq; turpi pollui famam domus.
Incensus ille falso uxoris criminis,
Simulavit iter ad villam, clāmq; in oppido
Subsedit: deinde noctu subitò jamuam
Intravit, rectâ cubiculum uxoris petens;
In quo dormire mater natum jussit
Etatem adultam servans diligentius.

C

Dum

Dum querunt lumen, dum concursant familia,
 Iræ furentis impetum non sustinens
 Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput,
 Ut sentit tonsum, gladio pectus transigit;
 Nihil respiciens dum dolorem vindicet.
 Lucernâ adlatâ, simul aspexit filium,
 Sanctâmq; uxoreni dormientem cubiculo,
 Sopita primo quæ nil somno senserat;
 Repræsentavit in se pœnam facinoris,
 Et ferro incubuit quod credulitas strinxerat.
 Accusatores postularunt mulierem,
 Romamq; pertraxerunt ad Centum-Viros.
 Maligna insontem deprivit suspicio
 Quod bona possideat: stant patroni fortiter
 Causam tuentes innocentis fœminæ.
ADivo Augusto tunc petiere judices
 Ut adjuvaret juris-jurandi fidem,
 Quod ipsos error simpliciisset criminis:
 Qui postquam tenebras dispulit caluminix,
 Certumq; fontem veritatis repperit,
 Luat, inquit, pœnas causa libertus mali.
 Nämq; orbam nato simul & privatam viro
 Miserandam potius quam damnandam existimo.
 Quod si damnanda perscrutatus criminis
 Pater-familias esset, si mendacium
 Subtiliter limasset, à radicibus
 Non evertisset scelere funesto domum.
 Nil spernat auris, nec tamen credat statim;
 Quandoquidem & illi peccant quos minimè putes:
 Et qui non peccant impugnantur fraudibus.
 Hoc ammonere simplices etiam potest,
 Opiniones alterius ut quis ponderet:
 Ambitio nämq; diffidens mortalium
 Aut gratia subserbit, aut odio suo
 Erit ille notus quem per te cognoveris.

Hæc executus sum propterea pluribus,
Brevitate nimirum quoniam quosdam offendimus.

Fabula XI.

Eunuchus ad improbum.

Eunuchus litigabat cum quodam improbo,
Qui super obscena dicta & pecculans jurgium,
Damnum insectatus est amissi corporis.
En! ait, hoc unum est cur laborem validius,
Integritatis testes quia desunt mihi.
Sed quid Fortunæ, stulte, delictum arguis?
Id demum est homini turpe quod meruit pati.

Fabula XII.

Pullus ad margaritam.

In sterquilinio pullus gallinaceus
Dum quæreret esam, margaritam repperit:
Jaces indigno quanta res, inquit, loco!
Hoc si quis preti cupidus vidisset tui
Olim rediſſes ad splendorem maximum:
Ego qui te inveneri, potior cui multo est cibus,
Nec tibi prodefere, nec mihi quicquam potes.
Hoc illis narra qui me non intelligunt.

Fabula XIII.

Apes & Fuci, Vespā judice.

Apes in altâ quercu fecerant favos;
Hos fuci inertes esse dicebant suos.
Lis ad forum deducta est Vespā judice;
Quæ, genus utrumq; nōsset cum pulcherrimæ,
Legem duabus hanc proposuit partibus:
Non inconveniens corpus, & par est color,
In dubium planè res ut merito venerit.
Sed ne religio peccet imprudens mea,
Alveos accipite & Ceris opus infundite,
Ut ex sapore mellis, & formâ favi,

De quis nunc agitur, auctor horum appareat.
 Fuci recusant, apibus conditio placet.
 Tunc illa talem sustulit sententiam :
 Apertum est quis non possit, aut quis fecerit,
 Quapropter Apibus fructum restituo suum.
 Hanc præterissim fabulam silentio,
 Si pactam Fuci non recusassent fidem.

Fabula. XIV.

De Lusu & Severitate.

Puerorum in turba quidam ludentem Atticum
 Æsopum nucibus cum vidisset, restitutus,
 Et quasi delirum risit : Quod sensit simul
 Derisor potius quam deridendus Senex,
 Arcum retensum posuit in mediâ viâ :
 Heus, inquit, sapiens expedi quid fecerim.
 Concurrit populus : Ille se torquet diu
 Nec quæstionis positæ causam intelligit,
 Novissimè succumbit. Tum viator Sophus
 Cito rumpes arcum semper si tensum habueris,
 At si laxâris, cum voles, erit utilis.

Sic lusus animo debent aliquando dari,
 Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

Fabula. XV.

Canis ad Agnum.

Inter capellas Agno balanti Canis,
 Stulte, inquit, erras; non est hæc mater tua:
 Ovesq; segregatas ostendit procul.
 Non illam quæro quæ, cum libitum est, concipit :
 Dein portat onus ignotum certis mensibus,
 Novissimè prolapsam effundit sarcinam ;
 Venum illam quæ me nutrit admoto ubere,
 Fraudatq; natos lacte, ne desit mihi.
 Tamen illa est potior quæ te peperit. Non ita est.
 Unde illa scivit niger an albus nascerer ?

Age

Age porro, sc̄isset : cum crearer masculus,
 Beneficium magnum sanè natali dedi,
 Ut expectarem lanium in horas singulas.
 Cujus potestas nulla in gignendo fuit,
 Cur h̄ac sit potior quæ jacentis miserita est
 Dulcēmq; sponte pr̄stat benevolentiam ?
 Facit parentes bonitas, non necessitas.

His demonstrare voluit auctor versibus,
 Obsistere homines legibus, meritis capi.

Fabula XVI.
Cicada & Noctua:

Humanitati qui se non accommodat
 Plerunq; pœnas oppedit superbiæ.
 Cicada acerbum noctuæ convicium
 Faciebat, solitæ vietum in tenebris quærere,
 Cavōque ramo capere somnum interdiu.
 Rogata est ut taceret ; multo validius
 Clamare cœpit: rursus admotâ prece
 Accensa magis est. Noctua, ut vidit sibi
 Nullum esse auxilium, & verba contemni sua,
 H̄ac est aggressa garrulam fallaciâ :
 Dormire quia me non sinunt cantus tui,
 Sonare citharâ quos putas Apollinis,
 Potare est animus nectar quod Pallas mihi
 Nuper donavit : si non saltidis, veni ;
 Unâ bibamus : illa, quæ ardebat siti,
 Simul cognovit vocem laudari suam,
 Cupidè advolavit noctua egressa cavo
 Trepidantem consecuta est, & leto dedit.
 Sic viva quod negârat, tribuit mortua.

Fabula XVII.
Arbores in Deoram tutelâ.

Olim quas vellent esse in tutelâ suâ
 Divi legerunt arbores ; quercus Jovi,

Et

Et myrtus Veneri placuit, Phœbo laurea,
 Pinus Cybelē, populus celsa Herculi.
 Minerva, admirans quare steriles sumerent,
 Interrogavit: Causam dixit Jupiter;
 Honorem fructu ne videantur vendere.
 At mehercule narrabit quod quis voluerit,
 Oliva nobis propter fructum est gratior.
 Tunc sic Deorum genitor atq; hominum fator,
 O nata, meritō sapiens dicēre omnibus:
 Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.
 Nihil agere quod non proſit, fabella admonet.

Fabula XVIII.

Pavo ad Junonem de voce fusa.

Pavo ad Junonem vēnit, indignē ferens
 Cantus lusciniu quod sibi non tribuerit:
 Illam esse cunctis avibus admirabilem,
 Se derideri simul ac vocem miserit.
 Tunc confolandi gratiā dixit Dea,
 Sed formā vincis, vincis magnitudine,
 Nitor smaragdi collo præfulget tuo,
 Pictisq; plumis gemmeam caudam explicas.
 Quò mī, inquit, mutam speciem, si vincor sono?
 Fatorum arbitrio vobis sunt partes datæ:
 Tibi forma, vires aquilæ, luscinio melos,
 Augurium corvo, læva cornici omina.
 Omnes quæ propriis sunt contentæ dotibus.
 Noli afflectare quod tibi non est datum,
 Delusa ne spes ad querelam recidat.

Æsopus respondet Garrulo.

Æsopus Domino solus cūm esset familia
 Parare cœnam jussus est maturius.
 Ignem ergo quærens aliquot lustravit domos,
 Tandemq; invēnit ubi lucernam accenderet,

Tum

Tum circumeunti fuerat quòd iter longius,
 Effecit brevius : Námq; rectà per forum
 Cœpit redire ; & quidam è turbâ garrulus,
 Æsope, medio Sole quid cum lumine ?
 Hominem, inquit, quæro; & abiit festinans domum.

Hoc si molestus ille ad animum retulit,
 Sensit profectò se hominem non visum Seni,
 Intempestivè qui occupato adluserit.

Fabula XIX.
 Asinus & Galli.

Qui natus est infelix, non vitam modò
 Tristem decurrit, verùm post obitum quoque
 Persequitur illum dura fati miseria.

Galli Cybeles circum quæstus ducere
 Asinum solebant bajulantem sarcinas.
 Is cùm labore & plagis esset mortuus,
 Detractâ pelle sibi fecerunt tympana.
 Rogati mox à quodam delicio suo,
 Quidnam fecissent, hoc locuti sunt modo :
 Putabat se post mortem securum fore,
 Ecce ! Aliæ plaga congeruntur mortuo.

LIB. IV.

PHÆDRI,

*Augusti Cæsaris Liberti, Fabularum
Æsopiarum, Lib. 4.*

Poeta.

]
Oculare tibi videtur, & sanè leve,
Dum nihil habemus majus, calamo ludimus.
Sed diligenter intuere has nænias;
Quantam sub illis utilitatem reperies?
Non semper ea sunt quæ videntur; decipit
Frons prima multos; rara mens intelligit
Quod interiore condidit cura angulo.
Hoc ne locutus sine mercede existimer
Fabellam adjiciam de Mustela & Muribus.

Fabula I.
De Mustela, & Muribus.

Mustela cùm, annis & senectâ debilis,
Mures velocos non valebat adsequi,
Involvit se farinâ, & obscuro loco
Abjecit negligenter. Mus escam putans,
Adsiluit, & compressus occubuit neci.
Alter similiter deinde perit; & tertius
Aliquot venit post seclis rete territus,
Qui sæpe laqueos, & muscipula effugerat,
Proculq; insidias cernens hostis callidi,
Sic valeas, inquit, ut farina es, quæ jaces.

Fab.

Fabula II.
De vulpe, & Uva.

Fame coacta vulpes altâ in vineâ
Uvam appetebat summis faliens viribus,
Quam tangere ut non potuit, discedens ait :
Non dum matura est ; nolo acerbam sumere.

Qui, facere quæ non possunt, verbis elevant,
Adscribere debebunt hoc exemplum sibi.

Fabula III.
Equus & Aper.

Equus sedare solitus qui fuerat sitim,
Dum sese Aper volutat turbavit vadum;
Hinc orta lis est : Sonipes itatus fero,
Axilium petiit hominis : Quem dorso levans,
Rediit ad hostem. Jactis hunc telis eques.
Postquam interfecit, sic locutus traditur :
Lætor tulisse auxilium me precibus tuis
Nam prædam cepi, & didici quām sis utilis.
Atq; ita coegit frænos invitum pati.
Tum mœstus ille : Parvæ vindictam rei
Dum quæro demens, servitutem reperi.
Hæc iacundos admonebit fabula,
Impunè potius lædi, quam dedi alteri.

Fabula IV.
Poeta.

Plus esse in uno sæpe, quam in turbâ, boni,
Narratione posteris tradam brevi.

Quidam decedens tres reliquit filias :
Unam formosam, & oculis venantem viros:
At alteram lanificam, & frngi, rusticam :
Devotam vino tertiam, & turpissimam.
Harum autem matrem fecit hæredem senex
Sub conditione ; totam ut fortunam tribus

Æqualiter

Æqualiter distribuat, sed tali modo
 Nec data possideant, aut fruantur: Tum simul
 Habere res desierint, quas acceperint,
 Centena matri conferant festertia.
Athenas rumor implet, mater sedula
 Juris peritos consultit. nemō expedit,
 Quo pacto non possideant, quod fuerit datum,
 Fructūmve capiant: Deinde quæ tulerint nihil,
 Quæ nam ratione conferant pecuniam.
 Postquam consumpta est temporis longi mora,
 Nec testamenti potuit sensus colligi,
 Fidem advocavit jure neglecto parens:
Seponit mœchæ vestem, mundum muliebrem,
 Lavationem argenteam, Eunuchos glabros:
 Lanificæ agellos, pecora, villam, operarios,
 Boves, jumenta, & instrumentum rusticum:
 Potrici plenam antiquis apothecam cadis,
 Domum politam, & delicatos hortulos.
 Sic destinata dare cùm vellet singulis,
 Et approbaret populus, qui illas noverat;
Æsopus media subitò in turbâ constitit:
O si maneret condito sensus patri,
 Quàm graviter ferret, quod Voluntatem suam
 Interpretari non potuissent Attici!
 Rogatus deinde, solvit errorem omnium:
 Domum & ornamenta, cum venustis hortulis,
 Et vina vetera date lanificæ rusticæ;
 Vestem, uniones, pedissequas, & cætera
 Illi assignate, vitam quæ luxu trahit;
 Agros, vites, & pecora cum pastoribus
 Donate mœchæ; nulla poterit perpeti,
 Ut moribus quid teneat alienum suis.
 Deformis cultum vendet, ut vinum paret;
 Agros abjicit mœcha, ut ornatum paret;
 At illa gaudens pecore, & lanæ dedita,

Quâcunq;

Quicunq; sumam tradet luxuriæ domum.
Sic nulla possidebit, quod fuerit datum,
Et dictam matri conferent pecuniam,
Ex pretio rerum quas vendiderint singulæ.

Ita quod multorum fugit imprudentiam,
Unius hominis reperit sollertia.

Fabula V.

Pugna Murium, & Mustelarum.

Cum vieti Mures Mustelarum exercitu
(Historia quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & arcas circumtrepidarent cavas;
Ægre recepti, tamen evaserunt necem.
Duces eorum qui capitibus cornua
Suis ligârant, ut conspicuum in prælio
Haberent signum, quod seuerentur milites,
Hæsere in portis, suntq; capti ab hostibus.
Quos immolatos, victor avidis dentibus
Capacis alvi mersit Tartareo specu.

Quemcunq; populum tristis eventus premit,
Periclitatur magnitudo Principum;
Minuta plebes facili præsidio latet.

Phædrus.

Tu qui nasutè scripta distringis mea,
Et hoc jocorum legere fastidis genus,
Parum libellum sustine patientiâ,
Severitatem frontis dum placuæ,
Et in cothurnis prodit Æsopus novis.
Vtinam nee unquam in Delii nemoris jugo
Pinus bipenni concidisset Theffala!
Nec ad professæ mortis audacem viam,
Fabricasset Argus opere Palladio ratem,
Inhospitatis prima quæ Ponti sinus.

Patefecit

Patefecit, in perniciem Graium, & Barbarum !
 Namq; & superbi luget Aetë domus,
 Et regna Pelia scelere Medea jacent ;
 Quæ sacrum ingenium variis involvens modis,
 Illic per artus fratri explicuit fragam ;
 Hic cæde patris Peliadum infecit manus.
 Quid tibi videtur ! Hoc quoq; insulsum est, ais,
 Falsq; dictum : Longè quia vetustior
 Ægea, Minos classe perdomuit freta,
 Justoq; vindicavit exemplo impetum.
 Quid ergo possum facere tibi, lector Cato,
 Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ ?
 Noli molestus esse omnino literis,
 Majorem exhibeant ne tibi molestiam.
 Hoc illis dictum est, qui stultitiam nauseant,
 Et, ut puttentur sapere, cœlum vituperant.

Fabula VI.

Serpens ad Fabrum Ferrarium.

Mordaciorem qui improbo dente adpetit,
 Hoc argumento se describi sentiat.

In officinam Fabri vénit vipera,
 Hæc cùm tentaret siqua res esset cibi,
 Limam momordit. Illa contrâ contumax :
 Quid me, inquit, stulta dente captas lædere,
 Omne adsuevi ferrum quæ corrodere ?

Fabula VII.

Vulpes, & Caper.

Homo simul ac venit in magnum periculum,
 Effugium reperire alterius quærit malo.

Cum decidisset Vulpes in puteum inscia,
 Et a' tiore clauderetur margine,
 Devenit Hircus sitiens in eundem locum :
 Simul rogavit esset an dulcis liquor,

Et

Et copiosus ? Illa fraudem moliens;
 Descende, amice : tanta bonitas est aquæ,
 Voluptas ut satiari non possit mea :
 Immisit se Barbatus : Tuni vulpecula
 Evasit puto, nixa celsis cornibus,
 Hircumq; clauso liquit hærentem vado.

Fabula VIII.

De vitiis Hominum.

Peras imposuit Jupiter nobis duas.
 Propriis repletam vitiis post tergum dedit;
 Alienis ante pectus suspendit gravem.
 Hæc re videre nostra mala non possumus;
 Aliis, simul delinquent, censores sumus.

Fabula IX.

Fur, & Lucerna.

Lucernam Fur accendit ex arâ Jovis,
 Ipsumq; compilavit ad lumen suum.
 Onustus qui sacrilegio cum discederet,
 Repente vocem sancta misit Religio :
 Malorum quamvis ista fuerint mera,
 Mikiq; invisa, ut non offendar subripi;
 Tamen, scelestæ, spiritu culpam lues
 Olim, cum adscriptus venerit pœnæ dies.
 Sed ne ignis noster facinori præluceat,
 Per quem verendos excolit pietas Deos,
 Veto esse tale luminis commercium.
 Itaq; hodie nec lucernam de flammâ Deum,
 Nec de lucernâ fas est accendi sacrum.

Quot res contineat hoc argumentum utile,
 Non explicavit aliis quam qui reperit.
 Significat primò, sape quos alueris
 Tibi inveniri maxime contrarios.
 Secundum ostendit, scelera non irâ Deum,
 Fatorum dicto sed puniri tempore :

Novissimè interdicit; ne cum malefico
Usum bonus consociet ullius rei.

Fabula X.
Malas esse Divitias.

Opes, invisa merito sunt forti viro;
Quia dives arca veram laudem intercipit.

Cœlo receptus propter virtutem Hercules,
Cum gratualantes persalutâset Deos,
Veniente Pluto, qui Fortunæ est filius,
Avertit oculos: Causam quæsivit Pater.
Odi, inquit, illum, quia malis amicus est
Simulq; objecto cuncta corruptit lucro.

Fabula XI
De Leone Regnante.

Utilius homini nihil est, quam recte loqui.
Probanda cunctis est quidem Sententia,
Sed ad perniciem solet agi sinceritas.

Cum se ferarum Règem fecisset Leo,
Et æquitatis vellet laudem consequi,
A pristinâ deflexit consuetudine,
Atq; inter illas tenui contentus cibo,
Sancta incorruptâ iura reddebat fide.

Cetera Desunt.

Fabula XII.
Imperfecta & obscena.

Fabula XIII.
Obscena.

Fabula XIV.
De Capreis Barbatis.

Barbam capella cùm impetrâisset à Jove,
Hirci mœrentes indignari cœperunt,
Quod dignitatem fœminæ æquâssent suam.
Sinite, inquit, illas gloriâ vanâ frui,
Et usurpare vestri ornatum muneris,
Pares dum non sint vestræ fortitudinis.

Hoc argumentum monet, ut sustineas, tibi
Habitu esse similes qui sunt virtute impares.

Fabula XV.
De Fortunis Hominum.

Cùm de Fortunis quidam quereretur suis,
Æsopus finxit, consolandi gratiâ,
Vexata sœvis navis tempestatibus,
Inter vectorum lacrymas, & mortis metum;
Faciem ad serenam subitâ mutatâ die,
Ferri secundis tuta cœpit flatibus,
Nimiâq; nautas hilaritate extollere;
Factus periculo tum gubernator sophus;
Parcè gaudere oportet, & sensim queri,
Totam quia vitam miset dolor, & gaudium,

Fabula XVI.
Canum Legati ad Jovem.

Canes legatos olim misere ad Jovem,
Melioris vitæ tempus oratum suæ,

Ut

Ut sese abriperet hominum contumeliis,
 Furfuribus sibi conspersum quod panem darent,
 Fimoq; turpi maximam explerent famem.
 Profecti sunt legati non celeri pede,
 Dum naribus scrutantur escam in stecore.
 Citati non respondent: vix tandem invenit
 Eos Mercurius, & turbatos adtrahit.
 Tum verò vultum magni ut viderunt Jovis,
 Totam timentes concacâ runt Regiam.
 Propulsi verò fustibus, vadunt foras:
 Vetat dimitti magnus illos Jupiter.
 Mirati sibi legatos non revertier,
 Turpe æstimantes aliquid commissum à suis.
 Post aliquod tempus alios adscribi jubent.
 Rumor legatos superiores prodidit:
 Timentes rursus aliquid ne simile accidat,
 Odore canibus anum sed multo replent:
 Mandant * dimittuntur, statim
 Adeunt: Rogantes, aditum continuo impetrant.
 Consedit Genitor tum Deorum maximus,
 Quassatq; fulmen, tremere cœpere omnia,
 Canes (confusus subito quod fuerat fragor).
 Repente odorem mixtum cum merdis cacant.
 Reclamant omnes vindicandam injuriam.
 Sic est locutus ante pœnam Jupiter.
 Non est Legatos Regis non dimittere,
 Nec est difficile pœnas culpæ imponere;
 Sed hoc feretis pro iudicio præmium:
 Non veto dimitti: Verum eruciari fame,
 Ne ventrem continere non possint suam.
 Illi autem qui miserunt vos tam fuitiles,
 Nunquam carebunt hominis contumelia.
 Ita nunc legatos expectantes posteros,
 Novum venire cum videt, culum olfacit.

Fabula XVII.

Serpens, Misericordia nociva.

Malis qui fert auxilium, post tempus dolet.

Gelu rigentem quidam colubram sustulit,

Siauq; fovit, contra se ipse misericors.

Námq; ut resecta est, necuit hominem protinus;

Hanc alia cum rogaret causam facinoris,

Respondit: Ne quis discat prodeesse improbis.

Fabula XVIII.

Vulpes & Draco.

Vulpes cubile fodiens, dum terram eruit,

Agitq; plures altius cuniculos;

Pervenit ad Draconis speluncam ultimam,

Custodiebat qui thesauros abditos.

Hunc simul aspexit, oris imprudentiae

Des primum veniam: deinde, si pulchre vides,

Quam non conveniens aurum sit vitæ meæ,

Respondeas clementer. Quem fructum capis

Hoc ex labore, quodve tantum est præmium,

Ut careas somno, & ævum in tenebris exigas?

Nullum, inquit, ille: Verum hoc à summo mihi

Jove adtributum est. Ergo nec sumis tibi,

Nec ulli donas quicquam? Sic Fatis placet.

Nolo irascaris, liberè si dixero:

Diis est iratis natus, qui est similis tibi.

In Avarum.

Abiturus illuc quod priores abierunt,

Quid mente cæcâ iniserum torques spiritum?

Tibi dico, Avare, gaudium herædis sui.

Qui jure superos, ipsum te fraudas cibo:

Qui tristis audis musicum citharæ sonum,

Quem tibiarum macerat jocunditas,

Opsoniorum pretia cui gemitum exprimunt.
 Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,
 Cœlum fatigas sordido perjurio,
 Qui circumcidis oranem impensam funeris,
 Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

Phædrus.

Quid judicare cogitet livor modò,
 Licet dissimulet, pulchrè tamen intelligo.
 Quicquid putabit esse dignum memoriarum,
 Æsopi dicet : Si quid minus adriferit,
 A me contendet factum quovis pignore.
 Quem volo refelli jam nunc responso meo :
 Sive hoc ineptum, sive laudandum est opus,
 Invenit ille : Nostra perfecit manus.
 Sed exsequamur cœptum propositi ordinem.

Fabula XIX.

De Simonide.

Homo doctus in se semper divicias habet.
 Simonides, qui scripsit egregium melos
 Quo paupertatem sustineret facilius,
 Circumire cœpit urbes Asiae nobiles
 Mercede acceptâ laudem victorum canens.
 Hoc genere quæstus postquam locuples factus est,
 Venire in patriam voluit cursu pelagio,
 (Erat autem natus, ut aiunt, in Ceo insulâ.)
 Ascendit navem : Quam tempestas horrida.
 Simul & vetustas medio dissolvit mari.
 Hi zona, illi res pretiosas colligunt
 Subsidium vitæ. Quidam curiosior :
 Simonide, tu ex opibus nihil sumis tuis ?
 Mecum, inquit, mea sunt cuncta. Tunc pauci enatant,
 Quia plures onere degravati perierant.
 Prædones adfunt ; rapiunt quod quisq; extulit ;

Nudos

Nudos relinquent. Forte Clazomenæ propè
 Antiqua fuit urbs, quam petierunt naufragi.
 Hic literarum quidam studio deditus,
 Simonidis qui sæpe versus legerat
 Eratq; absentis admirator maximus.
 Sermone ab ipso cognitum cupidissimè
 Ad se recepit, veste, nummis, familiâ
 Hominem exornavit: Cœteri tabulam suam
 Porgunt, rogantes victum. Quos casu obvius
 Simonides, ut vidit; Dixi, inquit, mea
 Mecum esse cuncta: vos quod rapuistis, periit.

Fabula XX.
 Mons Parturiens.

Mons parturibat, gemitus immanes ciens,
 Eratq; in terris maxima expectatio;
 At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi,
 Qui magna cùm minaris, extricas nihil.

Fabula XXI.
 Formica, & Musca.

Formica, & Musca contendebant acriter,
 Quæ pluris esset: Musca sic cœpit prior;
 Conferre nostris tu potes te laudibus?
 Ubi immolatur, exta prægusto Deum;
 Mōror inter aras, templa perlustro omnia;
 In capite Regis sedeo, cùm visum est mihi,
 Et matronarum casta delibo oscula:
 Laboro nihil, atq; optimis rebus fruor.
 Quid horum simile tibi contingit, rustica?
 Est gloriosus sanè convictus Deum;
 Sed illi, qui invitatur, non qui invisus est,
 Aras frequentas; nempe abigeris quò venis.
 Reges commemoras & matronarum oscula;
 Super etiam jactas, tegere quod debet pudor.
 Nihil laboras; ideo, cùm opus est, nil habes.

Ego granum in hyemem cùm studiose congero
 Te circa murum video pasci stercore.
 Æstate me lacefis: cùm bruma est, files.
 Mori contractum cùm te cogunt frigora,
 Me copiosa recipit incolumem domus.
 Satis profecto rettudi superbiam.

Fabella talis hominum discernit notas
 Eorum qui se falsis ornant laudibus,
 Et quorum virtus exhibet solidum decus.

Fabula XXII.

Poeta.

Quantum valerent inter homines literæ,
 Dixi superiùs: quantus nunc illis honos
 A superis sit tributus, tradam memoriæ.

Simonides, idem ille de quo rettuli,
 Victor laudem quidam p̄d̄st ut scriberet,
 Certo condixit pretio: Secretum petit:
 Exigua cum frænaret materia impetum,
 Usus Poeta, ut moris est, licentiâ,
 Atq; interposuit gemina Ledæ sidera,
 Auctoritatē similis referens gloriæ:
 Opus adprobavit, sed mercedis tertiam
 Accepit partem. Cum reliquam posceret;
 Illi, inquit, reddent, quorum sunt laudes duæ.
 Verum ut ne iratum te dimissum sentiam,
 Ad cœnam mihi promitte; cognatos volo
 Hodie invitare, quorum es in numero mihi.
 Fraudatus quamvis, & dolens in jurâ,
 Ne male dimissam gratiam corrumperet,
 Promisit; rediit horâ dictâ; recubuit.
 Splendebat hilare poculis convivium:
 Magno apparatu hæta resonabat domus.
 Repente cum duo juvenes sparsi pulvere,
 Sudore multo desfluentes corpora,
 Humanam supra formam, cuidam servulo

Mandan

Mandant, ut ad se provocet Simonidem,
Illiū interesse ne faciat moram.

Homo perturbatus excitat Simonidem :

Unū promōrat vix pedem triclinio,

Ruina cameræ subitō oppressit cœteros,

Nec ulli juvenes sunt reperti ad januam.

Ut est vulgatus ordo narratæ rei,

Omnes scierunt, numinum præsentiam

Vati dedisse vitam mercedis loco.

Idem Poeta.

Suersunt mihi quæ scribam, sed parco sciens.

Primū, esse ne tibi videar molestior,

Distringit quem multarum rerum varietas :

Dein, si quis eadem forte conari velit

Habere ut possit aliquid operis residui ;

Quamvis materiæ tanta abundet copia

Labori faber ut desit, non fabro labor :

Brevitatis nostræ præmium ut reddas, peto,

Quod es pollicitus ; exhibe vocis fidem.

Nam vita morti propior est cotidiè,

Et hæc minus tui veniet ad me muneris,

Quod plus consumet temporis dilatio.

Si cito rem perages, usus fiet longior :

Fruar diutius si celerius cœpero.

Languentis ævi dum sunt aliquæ reliquiæ,

Auxilio locus est : Olim senio debilem

Frustra ad juvare bonitas nitetur tua,

Cum jam desierit esse beneficium utile,

Et mors vicina flagitabit debitum :

Stultum admovere tibi preces existima,

Proclivis ultro cum sit misericordia.

Sæpe impetravit veniam confessus reus ;

Quanto innocentι justius debet dari ?

Tuæ prius sunt partes : aliorum dein :

Simili gyro venient aliorum vices.
 Decerne quod religio, quod patitur fides,
 Et gratulari me fac judicio tuo.
 Excedit animus quem proposuit terminum;
 Sed difficulter continetur spiritus,
 Integritatis qui sinceræ conscius,
 A noxiorum premitur insolentiis.
 Qui sint requiris? Apparebunt tempore,
 Ego quondam legi quam puer sententiam,
 Palam mutire plebeio piaculum est,
 Dum sanitas constabit, pulchre meminero.

Poeta ad Particulonem.

Cum destinâsssem terminum operi statuere
 In hoc, ut aliis esset materiae satis,
 Consilium tacito corde damnavi meum.
 Nam si quis talis etiam est tituli cupidior
 Quo pacto damnabit quod quidquam omiserim.
 Ut illud ipsa cupiam famæ tradere:
 Sua cuiq; cum sit animi cogitatio
 Colorq; proprius: ergo non levitas mihi,
 Sed certa ratio causam scribendi dedit.
 Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis,
 Quas Æsopias, non Æsopi, nomino,
 Quasi pauca ostenderit, ego plures differo,
 Usus vetusto genere; sed rebus novis,
 Quartum libellum dum vacive perleges.
 Hunc obrectare si volet malignitas,
 Imitari dum non possit, obrectet licet.
 Mihi parta laus est, quod tu, quod similes tu
 Vestras in chartas verba trans fertis mea,
 Dignumq; longâ judicatis memoriam.
 Illiteratum plausum ne desidero.

LIB. V.

PHÆDRI,

*Augusti Cæsaris Liberti, Fabularum
Æsopiarum, Lib. 5.*

Poeta.

Æsopi nomen sicubi interposuero,
Cui reddidi jam pridem quicquid debui,
Auctoritatis esse scito gratia :
Ut quidam artifices nostro faciunt seculo
Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
Si marmori adscrij ferunt Praxitelem, suo
Trito Myronem argento. Fabulæ exaudiunt
Adeo fucatæ. Plus vetustis jam favet
Invidia mordax, quam bonis præsentibus.
Sed jam ad fabellam talis exempli feror.

Fabula I.

Demetrius Rex & Menander Poeta.

Demetrius, qui dictus est Phalereus,
Athenas occupavit imperio improbo.
Ut mos est vulgi, pañim & certatim ruunt,
FELICITER, Subelamant ; ipsi principes
Illam osculantur quæ sunt oppressi manum,
Tacitè gementes tristem fortunæ vicem.
Quinetiam resides, & sequentes otium,
Ne defuisse noceat, reptant ultimi ;
In quæis Menander nobilis comædiis,
Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius.

Et admiratus fuerat ingenium viri,
 Unguento delibutus, vestitu affluens,
 Veniebat gressu delicato, & languido.
 Hunc ubi Tyrannus vidit extremo agmine,
 Quinam Cinædus ille in conspectu meo
 Audet venire? Responderunt proximi:
 Hic est Menander scriptor. Mutatus statim.

Fabula II.

Et vindicavit sese forti dexterâ,
 Latrone occiso. Timidus occurrit comes,
 Stringitq; gladium: Dein rejectâ penulâ:
 Cedd, inquit, illum; jam curabo sentiat
 Quos attentaret. Tunc qui depugnaverat;
 Vellem istis verbis saltem ad juvisses modò,
 Constantior fuissim, vera existimans.
 Nunc conde ferrum, & linguam pariter futilem,
 Ut possis alios ignorantes fallere.
 Ego qui sum expertus quantis fugias viribus,
 Scio quid virtuti non sit credendum tuæ.

Illi adsignari debet hæc narratio
 Qui re secundâ fortis est, dubiâ fugax.

Fabula III.

Calvus, & Musca.

Calvi momordit musca nudatum caput:
 Quam opprimeat captans, alapam sibi duxit gravem.
 Tunc illa irridens: Punctum volueris parvulæ
 Veliuisti morte ulcisci, quid facies tibi,

Injuriaz

Injuriæ eam qui addideris contumeliam ?
 Respondit : Mecum facile redeo in gratiam,
 Quia non fuisse mentem lædendi scio :
 Sed te, contempti generis animal improbum,
 Quæ delectaris bibere humanum sanguinem,
 Optem necare, vel majore incommodo.

Hoc argumentum, veniam mage dari docet,
 Qui casu peccat, quam qui consilio est nocens.
 Illum esse quævis pœnâ dignum judico.

Fabula IV.
 Asini & Porcelli.

Quidam immolasset verrem cum sancto Herculi,
 Cui pro salute votum debebat suâ,
 Asello jussit reliquias poni hordei.
 Quas aspernatus ille, sic locutus est :
 Tuum libenter prorsus ad peterem cibum,
 Nisi, qui nutritus eo esset, jugulatus foret.

Hujus respectu fabulæ deterritus
 Periculorum semper reputavi lucrum.
 Sed dicas ; qui rapuere divitias, habent.
 Numeremus, agedum, qui deprensæ perierint :
 Majorem turbam punitorum reperies.
 Paucis temeritas est bono, multis malo.

Fabula V.
 Scurra, Rusticus.

Pravo favore labi mortales solent,
 Et præ judicio dum stant erroris sui,
 Ad pœnitendum rebus manifestis agis.

Facturus ludos quidam dives nobilis,
 Proposito cunctos in vitavit præmio,
 Quam quisq; posset ut novitatem ostenderet.
 Venere artifices laudis ad certamima
 Quos inter scurra notus urbeno sale
 Habere dixit se genus spectaculi

Quod

Quod in theatro nunquam prolatum foret.
 Dispersus rumor civitatem concitat :
 Paulo ante vacua turbam deficiunt loca.
 In scena vero postquam solus constituit,
 Sine apparatu, nullis ad iutoribus,
 Silentium ipsa fecit expectatio.
 Ille in sinum repente demisit caput,
 Et sic porcelli vocem est imitatus suam,
 Verum ut subesse pallio contendenter,
 Et excuti juberent : Quo facto, simul
 Nihil est repertum, multis onerant laudibus.
 Hominemque plausu prosequuntur maximo.
 Hoc vidit fieri Rusticus : Non mehercule
 Me vincet, inquit ; & statim professus est,
 Idem facturum melius se postridie,
 Fit turba major : Jam favor mentes tenet,
 Et derisuri, non spectaturi sedent.
 Uterque prodit. Scurra dignunxit prior,
 Movetque plausus, & clamores suscitat.
 Tunc simulat sese vestimentis Rusticus
 Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet,
 Sed, in priore quia nil comparerant, latens
 Pervellit aurem verò quem celaverat.
 Et cum dolore vocem naturam exprimit.
 Adclamat populus : Scurram multo similius
 Imitatum, & cogit Rusticum trudi foras,
 At ille profert ipsum porcellum è sinu,
 Turpemque aperto pignore errorem probans ;
 Ena hic declarat, quales sitis judices !

Poeta ad Particulonem.

Adhuc supersunt multa quæ possim loqui,
 Et copiosa abundat rerum varietas :
 Sed temperatae suaves sunt argutiae,
 Immodica offendunt. Quare, vir sanctissime,

Particulo,

articulo, nomen chartis vieturum meis,
Latinis dum manebit pretium literis,
i non ingenium, certe brevitatem adproba,
Quæ commendari tanto debet justius,
Quanto Poetæ sunt molesti validius.

Fabula VI.

Calvus, & quidam pilis defectus.

Invénit calvus forte in trivio pectinem;
Accessit alter æquè defectus pilis,
HEIA, inquit, COMMUNE Quodcunq; est LUCRI.
Ostendit ille prædam, & adjecit simūl,
Superūm voluntas favit, sed fato invido:
Carbonem, ut aiunt, pro thesauro invenimus.
Quem spes delusit, huic querela convenit.

Fabula. VII.

Frocax Tibicen,

Ubi vanus animus aurā captus frivola,
Abripuit insolentem sibi fiduciam,
Facilè ad derisum stulta levitas ducitur.
Princeps Tibicen notior paulo fuit,
Operam Bathyllo solitus in scenā dare.
Is forte ludis, non satis memini quibus,
Dum Pegma rapitur, concidit casu gravi
Nec opinans, & sinistram fregit tibiam,
Duas cùm dextras maluisset perdere;
Inter manus sublatius, & multūm gemens
Domum refertur. Aliquot menses transeunt,
Ad sanitatem dum venit curatio.
Ut spectatorum mos est, & lepidum genus,
Deside ari cœpit, cujus flatibus
Solebat excitari saltantis vigor.

Erat facturus ludos quidam nobilis,
Et incipiebat ingredi Princeps, eum
Adducit pretio, precibus ut tantum mo.lo

Ipso ludorum ostenderet sese die.
 Qui simul advénit, rumor de Tibicine
 Fremit in theatro : Quidam affrmant mortuum :
 Quidam, in conspectum proditurum sine mora ;
 Aulæo missio, devolutis tonitribus,
 Dii sunt locuti more translatatio.
 Tuñ chorus ignotum more ducto canticum
 Imposuit, cujus hæc fuit sententia :
LÆTARE INCOLUMIS, ROMA, SALVO PRINCIP]
 In plausus consurrectum est : Jactat basia
 Tibicen, gratulari fautores putat.
 Equester erdo stultum errorem intelligit,
 Magnóq; risu canticum repeti jubet.
 Iteratur illud : Homo iners se in pulpito
 Totum prosternit : Plaudit inludens eques :
 Rogare populus hunc coronam existimat.
 Ut ~~ver~~ cuneis notvit res omnibus ;
 Princeps ligato crure, niveâ fascia,
 Niveisq; tunicis, niveis etiam calceis,
 Superbiens honore divinæ domus,
 Ab universis capite est protrusus foras.

Fabula VIII.

Tempus.

Cur sic volucrī pendens in novaculâ,
 Calvus, comosī fronte, nudo corpore,
 Quem si occupâris teneas, elapsum semel
 Non ipse possit Jupiter reprehendere :
 Occasionem rerum significat brevem.
 Effectus impediret ne segnis mora
 Finxere antiqui talem effigiem Temporis.

Fabula IX.
Taurus & Vitulus.

Angusto in aditu Taurus luctans cornibus,
 Cum vix intrare posset ad præsepio

Ionstrabat vitulus quo se pæcto flecteret :
ace, inquit, ante hoc novi quām tu natus es.
Qui doctiorem emendat, sibi dici putet.

Fábula X.

Canis & Venator.

adversus omnes fortis veloces feras
canis, cùm domino semper fecisset satis,
anguere cæpit annis ingrávantibus.
Aliquando objectus hispidi pugnæ suis,
adripuit aurem : Sed cariosis dentibus
rædam dimisit, hic tum venator dolens,
canem objurgabat. Cui se nex contrâ latrans :
Non me destituit animus, sed vires meæ :
Quod fuimus laudas, jam damnas quod non sumus.
Hoc cur, Philere, scripserim, pulchrè vides.

Conjecturæ in Phædrum.

L. i. F. 26. Prior invitasse & ei liquidam in patinæ. Versus est μέτερος planè Quinarius. pro Senari. Præterea totum acumen vulpeculæ convivatricis desideratur, & cum unâ voculâ deperditâ, periit. Æsopus refert opsonium in mensam effusum, quod, cum liquidum in plano diffueret, ciconiæ appetentis rostrum refellit. Suppleo igitur, in patina brevi. i.e. minimus profundus. F. 30. Ratio est separata, ait, ac diversus genus. Sic in justos numeros coegi. Ratio esto separata, ac diversum genus. Aptius cohæret sententia si conciliivè enuncietur. Tum Ratio separa significabit quod Solinus, an etiam Varro, vocat naturam fluviorum separarem. Ita ut vox rarer facili geminatione in usitatum abierit. **L. 2.** Prol. Ita sic rependet illi brevitas gratiam. Ita sic, cuius tandem dialecti? Africanæ Teste locupletes Apuleius opinor & Arnobius apud quos reperias ergo igitur. Nec inde colligo Conjunctionem qualiumcunq; redundantiam in Latinum sermonem recipi. Lego.

Bonas in partes, Lector, accipias velim;
Ita, si rependet illi brevitas gratiam,
Cujus verbola ne sit commentatio.

Duplex fuit veteribus deprecationis formulæ. Alter optantium. *Ov. Trist. 2.*

Sic tibi quem semper, factisanimoq; mereri
Reddatur gratæ debitus urbis amor.

Livia sic tecum sociales impleat annos. &c.

Parce precor. &c.

Altera, meritum aliquod commemotantium.

Tu modò promissis maneas, servatáq; serves
Troja fidem, si vera seram, si magna rependam

Patere, inquit, Lector me, siquid jucundum, si-
quid aptum se obtulerit, ita demum Æsopo ascribere,
si modò quantum ab illo autoritatis mutuabor,
tantum illi quasi propriæ laudis **ex hoc meo com-**
pendioso narrandi genere retulero cùm planè conset
magnum aliquod opus, seu prolixiorē disceptatio-
nem, Æsopo nullatenus convenire. Cujus sc. φερόνυμος
ne sit. Æsopia ne nominetur verbosa commentatio.
propriè. Nam commentatio cautarum sere aut orati-
onum **Fab. 5. Humum æstuantem, jactans officium**
come. Prioress ediderant Offici m come : nullo sensu,
nec satis Latinè. Veteris Codicis est scriptura, **come.**
quod Rigaltius arreptum fecutus, pseudetymon quo-
rundam veterum Gramaticorum quasi à **κόσμος** de-
duceretur, sequentibus etiam Phædri editoribus præ-
ivit, interim magna dissimulatio, quod grandi vitio vox
hæc prædicta sit, quæ ubiq; producit primam: Neq;
vero significat eleg. ntiam mundiciamq; sed hilarita-
tem eam quæ ab hospite in convivas exhibetur. Planè
comis per Apocopen a Comessatore, nec magis re differt
quàm hospitalis ab hospes. Plerunq; etiam connotat
potentioris in humilem affabilitatem. Omnino scrip-
serat Phædrus **jactans officium comes. 9. Præter cœ-**
teros comites officii jactantior. Istud Guyeto assentior
vim sententiæ assequuto, licet in phrasi corruptâ, non
jactare officium come, sed quod Gallio dicitur jactare
officium est **farie le bon valet.** Hujusmodi homines ut
Seneca vocat satagios & sibi molestos, fallor nisi Dio-
nysius in Catone suo appellat Officiperdas, quibus par-
operis exitus atq; huic nostro Atriensi; Anglis item
simili adagio notatos atq; cognominatos **Pranke, more**
busy then thank. L. 2. F. 7. Age siquid abire est ani-
mus, est licentia. Alterum mendum ex altero natum:
turbavit etiam Colloquii partes. Cùm in aliquo ex-
emplari

emplari legeretur siquid ire, præpositio insulta est aduersus ruinam carminis: Cum oportuisset ita sanare metrum si coire, quemadmodum apud Cic. 3. Offic. Ulysses, veteris Tragici verbis audit. Furere assimulavit: ne coiret, instituit. Quod in margine scriptum traditur nequid iret. *Coire est utrobiq; συμπότερος ας comes ire.* Non est dubitandi locus, quin hæc sit genuina versus lectio, si quis ipsam fabellam consulat, modò attendere velit, quid Lupus extremo disticho respondeat, statim constabit quid diversa pars dicere debuerit. F. 10. Opiniones alterius nequis ponderet. *Sententiæ vis* reposcit, Ut quis. L.4. F.19. Venire in patriam voluit cursu pelagi, *Lego, pelagio, οελαγίω ορόματα.* L.5. F.5. Et pro judicio dum stant erroris sui. Non tam facile assentior Viro docto explicanti stare pro judicio erroris, quod est tueri judicium erroris sui. Longè, malim Et, præjudicio dum stant erroris sui. Stare judicio frequentissimum apud Ciceronem, sic dictum contenderim stare præjudicio *ἐπιτεντοπίους.*

FINIS.

ad-
are
fic.
lá-
um
reas
e-
at,
ho
re
et.
in
íw
ii.
re
ii.
i.
ic
o-

